

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/5027, 2/5038, 2/1781, 2/2783, 2/2278, 2/2935, 2/1897, 2/1912, 2/4162, 2/2370, 2/3910, 2/4291, 2/3378, 2/1532, 2/1548, 2/2984, 2/1194, 2/2024, 2/4188, 2/3141, 2/5025, 2/5026, 2/3537, 2/2021, 2/4323, 2/4416, 2/4417, 2/4418, 2/4706, 2/4911, 2/5024, 2/4292, 2/3706, 2/4650, 2/1459, 2/1545, 2/3445, 2/4529, 2/1593, 2/1794, 2/1949, 2/4814, 2/1776, 2/3536, 2/3543, 2/4891, 2/2847, 2/2664, 2/3004, 2/2023, 2/2058 ve 2/2025 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Savunma Komisyonu
Esas Komisyon	Dışışleri Komisyonu
Tarih: 4.10.2023	Esas No: 2/1631

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR ISK.LIGI
03 Ekim 2023
Numara

T B M M GENEL EVRAK
03 Ekim 2023
No: 1296609

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 985829 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa ŞENTOP
Tekirdağ Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Milli Savunma	
Esas Komisyon	Dışişleri	
Tarih: 23 Mart 2022		Esas No: 2/4323

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
22 Mart 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
22 Mart 2022
No. 987290
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ANGOLA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 18 Ağustos 2021 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599- 73035
Konu : Anlaşma

18 Mart 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

18 Ağustos 2021 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması"nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:

- 1- Anlaşma (Türkçe, Portekizce, İngilizce)
- 2- Genel Gerekçe

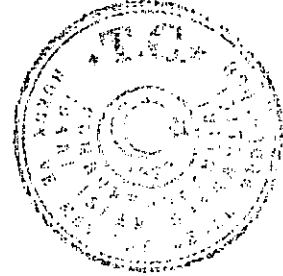
T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
1 8 Mart 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
1 8 Mart 2022
No. 985829
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

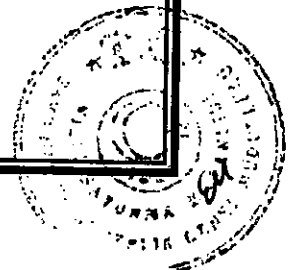
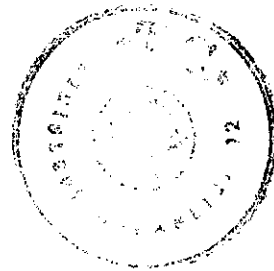
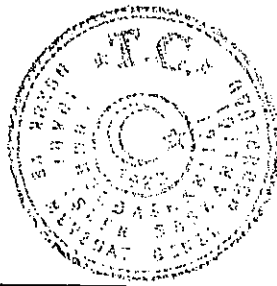
GENEL GEREKÇE

18 Ağustos 2021 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma ve Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması” ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında savunma ve askerî işbirliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile askerî eğitim ve öğretim; tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması; savunma sanayi; askerî işbirliği ve temas ziyaretleri; askerî istihbarat; lojistik işbirliği; askerî tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar; haritacılık ve hidrografi; mesleki gelişim amaçlı personel değişimi; askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi; doğal afet yardım harekâtı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe paylaşımı ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında işbirliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
ANGOLA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA
SAVUNMA VE ASKERÎ İŞBİRLİĞİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
ANGOLA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
SAVUNMA VE ASKERİ İŞBİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Angola Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle tek olarak "Taraf" ve müştereken "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Angola Cumhuriyeti Hükûmeti arasında 22 Ağustos 2008 tarihinde Ankara'da imzalanan "Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasını" hatırlayarak;

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda işbirliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

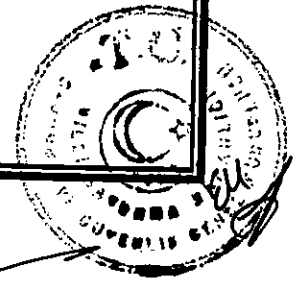
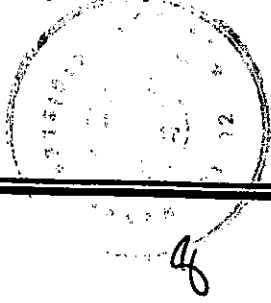
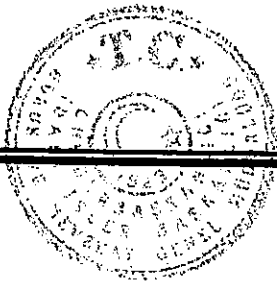
**MADDE I
AMAÇ**

Bu Anlaşma'nın amacı, Madde III'te belirtilen alanlarda ve kendi ulusal yasaları ve uluslararası hukuk sınırları çerçevesinde Taraflar arasında işbirliği oluşturmaktır.

**MADDE II
TANIMLAR**

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

- Gönderen Taraf;** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
- Kabul Eden Taraf;** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.
- Misafir Personel;** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya silahlı kuvvetler mensubu sivil şahısları ifade eder.
- Misafir Öğrenci;** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.
- Yakınlar;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
- Misafir Kursiyer;** "Misafir Personel" ve "Misafir Öğrenci"yi ifade eder.

7. **Misafir Kişiler; "Misafir Personel", "Misafir Öğrenci" ve "Yakınları"**nı ifade eder.
8. **Kıdemli Personel;** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
9. **Hibe:** Bir malzeme veya hizmetin bağışlamasını veya bedelsiz devrini ifade eder.
10. **Hizmet:** Taraflar arasındaki bu Anlaşmaya göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde bulundurmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.
11. **Lojistik Destek;** İkmal maddeleri ve hizmetlerin satışı, hibesi, mübadelesi, tahsisi, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesini içeren bu Anlaşmanın gerçekleştirilmesi için gerekli vasıtaların bir araya getirilmesidir.
12. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme:** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi ve malzemeyi ifade eder. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya fikri mülkiyet hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.

MADDE III İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Bu Anlaşma, bu Maddede belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesinde uygulanır.

1. Askerî eğitim ve öğretim;
 - a. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,
 - b. Birlik, karargâh veya kurumlarda görev başı eğitimi,
 - c. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,
 - d. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı temas ziyaretleri ve bilgi alışverişi.
2. Tatbikatlar/eğitim veya ortak tatbikatlara fiili veya gözlemci olarak karşılıklı katılım sağlanması,
3. Savunma sanayi,
4. Silahlı Kuvvetler arasında askerî işbirliği ve temas ziyaretleri,
5. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
6. Askerî istihbarat,
7. Lojistik işbirliği,
8. Hibe ve lojistik sistemler,
9. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,
10. Muhabere, elektronik bilgi sistemleri ve siber savunma,

11. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar,
12. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi,
13. Haritacılık ve hidrografi,
14. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,
15. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi,
16. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe değişimi,
17. Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
18. Mayın ve El Yapımı Patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
19. Doğal Afet Yardım Harekâtı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
20. Askerî tarih, arşiv, yayın/yayım ve müzecilik.

MADDE IV İŞBİRLİĞİ ŞEKİLLERİ

1. Taraflar, işbirliğini aşağıdaki şekillerde gerçekleştirebilir;
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi,
 - c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi,
 - d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar,
 - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,
 - f. Gerçek atış tatbikatları dâhil askerî tatbikatlara katılım sağlanması, söz konusu tatbikatlara gözlemci olarak katılım, geçiş tatbikatları (PASSEX) icra edilmesi, müşterek tatbikatlar tertip edilmesi,
 - g. Liman ziyaretleri,
 - h. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,
 - i. Lojistik iş birliği veya lojistik destek çerçevesinde Tarafların envanterinde bulunan mal ve hizmetlerin hibesi, mübadelesi, tahsisi, satışı, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi.
2. Lojistik işbirliği çerçevesinde icra edilecek faaliyetler, Tarafların diğer ülkelerle imzalamış oldukları yürürlükteki anlaşmalardan kaynaklanan üçüncü taraf transfer kısıtlamaları uyarınca gerçekleştirilir.
3. Hibe olarak ve ücreti karşılığında mübadele edilen malzeme, teknik bilgi ve belgeler ile bu Anlaşma, başka mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler kapsamında müşterek olarak üretilen diğer bilgi ve malzemeler, karşılıklı ön izin alınmadan üçüncü bir tarafa aktarılmaz

4. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması adına Tarafların kendi yasal mevzuatı kapsamındaki onay süreçleri ve bu Anlaşmanın hükümlerine uygun tamamlayıcı mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler yapabilir.

5. İş Birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütakabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.

6. Bu anlaşma kapsamında hibe edilen malzemelerin elden çıkarılması halinde, Kabul Eden Taraf Gönderen Tarafı yazılı olarak bilgilendirir.

MADDE V

YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:

a. Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı

b. Angola Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Angola Cumhuriyeti Millî Savunma ve Vatan Gazileri Bakanlığı

2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.

3. Taraflar arasındaki işbirliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VI

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma uyarınca sağlanmış ya da üretilmiş tüm gizlilik dereceli bilgi, belge, fiziki ve fikri mülkiyet hakları ve askerî malzeme Taraflar arasında müteakiben akdedilecek mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere ve amaçlarına uygun olarak mübadele edilir, kullanılır ve korunur.

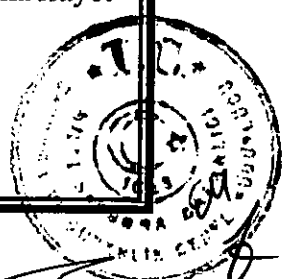
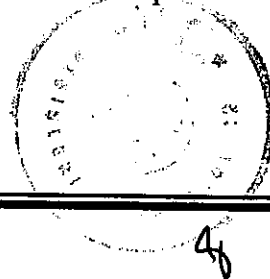
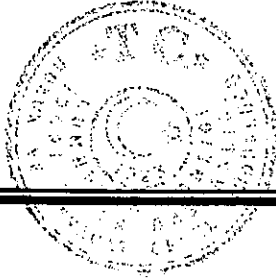
2. Kendi ulusal hukuku uyarınca Taraflar, işbu Anlaşmanın uygulanması veya müşterek faaliyetlerin icrası kapsamında mübadele edilecek malzemelere dair bilgilerin ve tüm verilerin korunmasını temin eder. Bu kapsamda aynı gizlilik derecesine sahip bilgiler için kendi gizlilik dereceli bilgilerinin korunması için gerekli olanlar ile benzer tedbirleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgiye aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi uygun gizlilik derecesini verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İçin		Angola Cumhuriyeti Hükûmeti İçin
Çok Gizli	Top Secret	Muito Secreto
Gizli	Secret	Secreto
Özel	Confidential	Confidencial
Hizmete Özel	Restricted	Restrito
Tasnif Dışı	Unclassified	Não Classificado

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bilgi ve malzemeyi sağlayan Tarafın önceden yazılı izni olmadan üçüncü bir tarafa ifşa edilmez veya gönderilmez ya da üçüncü bir tarafla paylaşılmaz.
4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallardan ya da Taraflarca belirlenen güvenlik makamları tarafından onaylanmış diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.
5. Taraflar, bu Anlaşmanın sona ermesinden sonra bile, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasını engellemekten sorumlu olmaya devam ederler.
6. Taraflar, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak veya aktarılabilecek fikri mülkiyet haklarının kendi yasal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar uyarınca etkili bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma kapsamında fikri mülkiyet, 14 Temmuz 1967 tarihinde Stockholm'de imzalanan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün Kurulmasına ilişkin Sözleşme'nin 2'nci Maddesinde belirtildiği şekilde anlaşılmalıdır.
7. Gerekli görülmesi halinde, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgilerin transfer, kullanım ve korunması hususunda MADDE III'te belirtilen işbirliği alanları için yetkilendirilmiş organların sorumluluğunda ayrı bir güvenlik anlaşması yapılabilir.
8. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.
9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.
10. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

MADDE VII YASAL KONULAR

1. Misafir Kişiler giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Tarafın ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına ve yargı yetkisine tabi olur. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir ceza öngörüldüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.
2. Kabul Eden Taraf, Misafir Kişilerin alıkonulması ya da tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.
3. Misafir Kişilerden herhangi birinin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Tarafın vatandaşlarına sağlanandan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olur.
4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Kişilerin faaliyetlerine son verilebilir.
5. Misafir Kursiyerler atandıkları birlik, karargâh ve kurumlardaki disiplin kurallarına riayet eder.

6. Disiplin cezaları için Misafir Öğrenciler Kabul Eden Tarafın, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına tabi olurlar. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

7. Gönderen Taraf Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet kanunları ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Taraf personeline disiplin tedbirleri uygulama yetkisine sahiptir.

8. Misafir Kişiler herhangi bir siyasi faaliyette yer alamaz veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyetler icra edemez.

MADDE VIII TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı uygulanır.

2. Taraflar, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası sırasında Misafir Kursiyerlerin yaralanması, ölümü veya bireylere, mülkiyete ve çevreye yönelik zarar/ziyandan ötürü, bu tür zarar veya ziyan ağır ihmal veya kasıtlı bir hareketten kaynaklanmıyorsa, birbirlerinden tazminat talep etmez.

3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE IX İDARİ HUSUSLAR

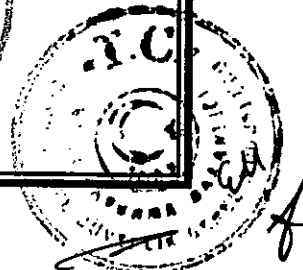
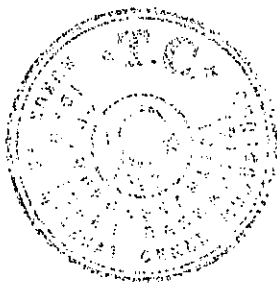
1. Misafir Kişiler diplomatik dokunulmazlık veya ayrıcalıklara sahip olamaz.

2. Misafir Kursiyerler, Kabul Eden Taraftaki emsalleriyle aynı idari uygulamalara tabi olur.

3. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf herhangi bir sebep sunmadan Gönderen Taraftan personelinin geri çekmesini veya değiştirmesini talep edebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelikler aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.

4. Misafir Kişilerden herhangi birisinin ölümü durumunda, Kabul Eden Taraf Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, cenazeyi kendi topraklarındaki en yakın hava alanına intikal ettirir ve cenaze nakil edilene kadar tıbbi muhafaza dâhil gerekli tüm önlemleri alır.

5. Misafir Kişiler, çevreye zarar verecek eylemlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin mevzuatına uyar.

MADDE X SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunur. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren bir sağlık raporu talep edebilir.
2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderlerini karşılar.
3. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetlerini ücretsiz olarak karşılar. Misafir Personel ve Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.
4. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerini ücretsiz veya ücretli olarak karşılayabilir. Kabul Eden Taraf ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XI MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan işbirliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iâşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumludur.
2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.
 - a. Misafir Personel için;
 - (1) Aylık maaş (Esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, Silahlı Kuvvetler mensubu sivil şahıslar ise statülerine göre Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (2) Eğitim ve öğretim masrafları (Ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (3) Giyim-kuşam (Esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (4) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti.
 - b. Misafir Öğrenciler için;
 - (1) İâşe,
 - (2) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),
 - (3) Harçlık (Esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (4) Eğitim-öğretim masrafları (Ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (5) Giyim-kuşam (Esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (6) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.

3. Türkiye Cumhuriyeti'nde verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Angola Cumhuriyeti'nde verilecek Portekizce dili lisan kursları ücretsizdir. Askerî eğitime hazırlık niteliğindeki resmi dil eğitiminin Gönderen Tarafın ülke sınırları içinde verilmesi halinde, ücretsiz olup olmayacağı Kabul Eden Tarafça belirlenir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb. gibi) tam ücretli olarak verilebilir.

4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye eder. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

5. Eğitim ve öğretim giderleri, Gönderen Tarafça, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır.

6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

7. Kabul Eden Tarafta, görevle ilgili faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinden müteakiliyet ilkesi ile imkân ve kabiliyetler çerçevesinde ücreti mukabili veya ücretsiz olarak yararlandırılmasına Kabul Eden Tarafça karar verilir.

MADDE XII GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Kişiler Kabul Eden Tarafın sınırları içinde yabancıların ikameti ve seyahati ile ilgili Kabul Eden Tarafın mevzuatına tabidir.

2. Misafir Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve ülkesinden çıkışta Kabul Eden tarafın gümrük ve pasaport usullerine tabi olur. Bununla birlikte, Kabul Eden Taraf kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XIII TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDA DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşmanın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini etkilemez, diğer Devletlerin menfaati, güvenliği ve toprak bütünlüğü aleyhinde kullanılamaz.

MADDE XIV UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması ya da yorumlanmasından doğan uyuşmazlıklar, Taraflar arasında en alt seviyede müzakereler ve istişareler yoluyla çözümlenir ve çözüm için herhangi bir ulusal ya da uluslararası mahkeme ya da üçüncü bir tarafa götürülmez.

2. Uyuşmazlık tarihinden itibaren 60 (altmış) gün içerisinde uyuşmazlık giderilemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içerisinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içerisinde herhangi bir çözüme ulaşılamazsa, Taraflar MADDE XVI'da belirtilen usuller uyarınca anlaşmayı sona erdirebilir.

MADDE XV
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Gerekli görüldüğünde her iki Taraf diplomatik kanallar yoluyla bu anlaşmanın tadilini veya gözden geçirilmesini talep edebilir. Yazılı bildirimin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde görüşmelerde bir sonuca varılamazsa, Taraflar MADDE XVI'da belirtilen usuller uyarınca bu anlaşmayı sona erdirebilir. Üzerinde mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XVII'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XVI
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Taraflardan biri diğer Tarafa diplomatik kanallar yoluyla yazılı olarak bu anlaşmayı sona erdirmeye niyetini bildirmediği sürece, bu Anlaşma kendiliğinden müteakip 1 (bir) yıllık sürelerle uzatılır.
3. Taraflardan biri Anlaşmayı herhangi bir zamanda sona erdirmeye niyetini diğer Tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşmanın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
4. Bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

MADDE XVII
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların birbirlerine, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli kendi yasal usullerinin yerine getirildiğini bildirdikleri son yazılı bildirimin diplomatik kanallardan alındığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE XVIII
METİN VE İMZA

Bu Anlaşma İstanbul'da 12./08/2021 tarihinde, Türkçe, Portekizce ve İngilizce dillerinde ve her biri eşit derecede geçerli olmak üzere ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorumdan kaynaklanan bir anlaşmazlık durumunda İngilizce geçerli olur.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İMZA :

İSİM : HULUSİ AKAR

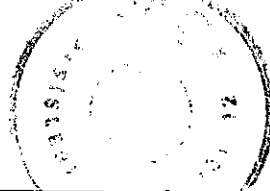
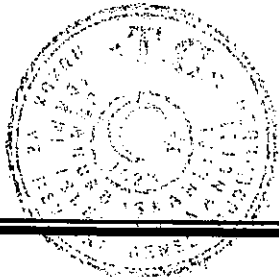
UNVAN : MİLLÎ SAVUNMA BAKANI

ANGOLA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İMZA :

İSİM : JOÃO ERNESTO DOS SANTOS

UNVAN : MİLLÎ SAVUNMA VE VATAN
GAZİLERİ BAKANI

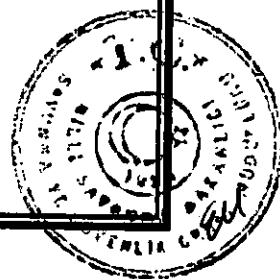
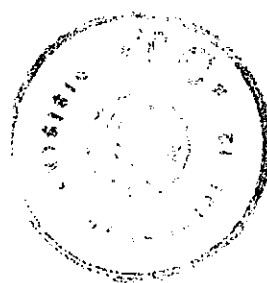
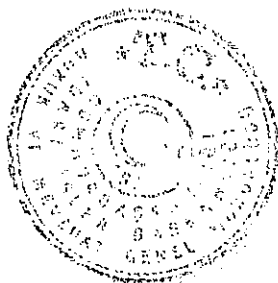
**ACORDO-QUADRO DE COOPERAÇÃO
MILITAR E DE DEFESA**

ENTRE

O GOVERNO DA REPÚBLICA DA TURQUIA

E

O GOVERNO DA REPÚBLICA DE ANGOLA

ACORDO-QUADRO DE COOPERAÇÃO MILITAR E DE DEFESA ENTRE O GOVERNO DA REPÚBLICA DA TURQUIA E O GOVERNO DA REPÚBLICA DE ANGOLA

PREÂMBULO

O Governo da República da Turquia e o Governo da República de Angola (doravante referidos conjuntamente como as "Partes" e, separadamente, como a "Parte"),

Relembrando o Acordo de Cooperação Económica, Comercial e Técnica, entre o Governo da República da Turquia e o Governo da República de Angola, assinado em Ancara aos 22 de Agosto de 2008,

Confirmando o seu compromisso com os objectivos e princípios da Carta das Nações Unidas,

Salientando que a cooperação no domínio militar, com base no respeito mútuo pela soberania e da igualdade de ambas as Partes, contribuirá para os interesses comuns e a eficiência económica das Partes,

Manifestando a necessidade de melhorar as relações de amizade existentes entre as Partes, respeitando as respectivas leis nacionais, normas e tratados internacionais.

Acordam o seguinte:

**ARTIGO I
(OBJECTO)**

O presente Acordo tem por objecto estabelecer a cooperação entre as Partes nas áreas especificadas no Artigo III, no quadro das normas do direito interno e internacional.

**ARTIGO II
(DEFINIÇÕES)**

Os termos usados no presente Acordo têm os seguintes significados:

1. **"Parte que Envia"** significa a Parte que envia pessoal, material e equipamento à Parte Receptora para a implementação do presente Acordo.
2. **"Parte Receptora"** significa a Parte que acolhe o pessoal, material e equipamento da Parte que envia no seu território, para a implementação do presente Acordo.
3. **"Pessoal Convidado"** significa o pessoal militar ou civil, membros das Forças Armadas, enviados por uma das Partes à outra, para a implementação do presente Acordo.
4. **"Estudante Convidado"** significa o estudante enviado por uma das Partes às Forças Armadas da Parte Receptora, para receber formação e treino nas escolas militares ou em instituições educacionais determinadas pela Parte Receptora.
5. **"Dependentes"** significa o cônjuge e os filhos sob responsabilidade do pessoal convidado, de acordo com as respectivas legislações nacionais.
6. **"Formandos Convidados"** que significa **"Pessoal Convidado"** e **"Estudante convidado"**.
7. **"Pessoas convidadas"** significa **"Pessoal convidado"**, **"estudante convidado"** e **"dependentes"**.

8. **"Pessoal Sênior"** significa a pessoa mais graduada dentre o Pessoal Convidado, autorizado a supervisionar as actividades do grupo militar/civil enviado no âmbito do presente Acordo e nomeado de acordo com a legislação nacional da Parte que envia.

9. **"Doação"** significa oferta ou transferência de um bem ou serviço gratuitamente.

10. **"Serviços"** significa, em conformidade com o Acordo entre as Partes, dar treino, providenciar informações técnicas, apoio, desenvolvimento, manutenção, reparação, recuperação, abate à carga, escala de navios, apoio e aconselhamento, alocação de veículos terrestres, marítimos, aéreos, equipamentos, armas, edifícios e o estado dos bens.

11. **"Suporte Logístico"** é o conjunto de meios necessários para materialização do presente acordo, que inclui a venda, concessão, troca, alocação, contratação transferência de tecnologia e de licenças de fornecimentos e serviços.

12. **"Informações e materiais classificados"** é a informação oficial, documentos e materiais que requerem protecção de segurança nacional. Portanto, regulados pela aplicação de uma classificação de segurança nacional. Esta informação pode ser em forma oral, visual, magnética, impressa, tecnológica ou em formato de dispositivo, incluindo a informação sujeita aos Direitos de Propriedade Intelectual.

ARTIGO III (ÁREAS DE COOPERAÇÃO)

O presente Acordo é aplicado através do intercâmbio de pessoal, material, equipamento, informação e troca de experiências nas áreas especificadas no presente Artigo:

1. Treino e formação militar:

a. Treino, formação e cursos em escolas militares, centros de instrução e formação ou outras instituições educacionais a serem determinadas pela Parte Receptora,

b. Formação no local de trabalho e unidades militares, comandos e instituições,

c. Intercâmbio mútuo/unilateral de pessoal convidado, estudante convidado ou pessoal de instrução entre instituições de ensino e instrução,

d. Visitas de contacto mútuo e troca de experiência para o melhoramento da instrução e formação.

2. Participação mútua em exercícios/treinos ou exercícios conjuntos activamente ou na qualidade de observador,

3. Indústria de defesa,

4. Cooperação militar e visitas de contacto entre as Forças Armadas,

5. Estrutura organizacional das Forças Armadas, estrutura e equipamento das unidades militares e gestão de pessoal,

6. Inteligência militar,

7. Cooperação logística,

8. Sistemas de subvenções e logística,

9. Serviços médicos e de saúde militar,

10. Comunicações, meios eletrónicos, sistemas de informação e de defesa cibernética.

11. Outras operações que não sejam de guerra, como as de manutenção da paz, ajuda humanitária e de contra pirataria,
12. Troca de experiência sobre sistemas jurídico-militar,
13. Mapeamento e hidrografia,
14. Intercâmbio de pessoal para desenvolvimento profissional,
15. Intercâmbio de visitas, assessores e unidades,
16. Troca de informações e experiências em áreas militares de pesquisa científica e tecnológica,
17. Actividades sociais, culturais e desportivas,
18. Formação e troca de informações e experiências no combate a minas e engenhos explosivos improvisados,
19. Formação e troca de informações e experiências no âmbito das Operações de Desastres Naturais,
20. História militar, arquivos, publicações e museologia.

ARTIGO IV (FORMA DE COOPERAÇÃO)

1. As Partes acordam cooperar nas seguintes formas:
 - a. Reuniões e visitas dos Ministros da Defesa, Chefes do Estado Maior General e seus adjuntos ou de outros Oficiais e Funcionários autorizados pelas Partes,
 - b. Troca de experiências entre os peritos de ambas as Partes em diversas áreas de actividades,
 - c. Realizar treino, formação e cursos gratuito ou a custo reduzido em unidades militares, comandos e instituições,
 - d. Encontros entre instituições militares semelhantes,
 - e. Debates, consultas, reuniões e participar de cursos, simpósios e conferências,
 - f. Participar em exercícios militares conjuntos, incluindo exercícios de tiro real, exercícios militares como observadores, realizar exercícios de passagem de navios (PASSEX),
 - g. Escala de navios,
 - h. Troca de informações e material de instrução,
 - i. Doação, troca, alocação, venda, contratação de bens e serviços militares no quadro do inventário das Partes no âmbito da cooperação logística, transferência de tecnologia e concessão de licença.
2. As actividades a serem realizadas no âmbito da cooperação logística são realizadas de acordo com as restrições de transferência a terceiros, decorrentes dos Acordos em vigor que as Partes assinaram com outras Nações.

3. O material, a informação técnica e os documentos trocados sob a forma de doação, retorno de pagamento ou produzidos conjuntamente pelas Partes, em conformidade com o presente Acordo, outros memorandos de entendimento, protocolos e tratados, não são transferidos a um terceiro país sem consentimento mútuo prévio.

4. As Partes podem celebrar memorandos de entendimento complementares e protocolos para a implementação do presente Acordo em conformidade com os processos de ratificação das Partes sob a legislação nacional e em conformidade com as disposições do presente Acordo.

5. A cooperação é levada a cabo tendo em consideração os interesses e necessidades mútuas das Partes, com base no princípio de reciprocidade.

6. Caso o material a ser concedido no âmbito do presente Acordo seja descartado, a Parte Receptora deve informar a Parte que envia por escrito.

ARTIGO V **(AUTORIDADES COMPETENTES E PLANOS ANUAIS DE EXECUÇÃO)**

1. As autoridades competentes para à implementação do presente acordo são:

- a. Pelo Governo da República da Turquia: Ministério da Defesa Nacional,
- b. Pelo Governo da República de Angola: Ministério da Defesa Nacional e Veteranos da Pátria.

2. As Partes elaboram os Planos Anuais de Implementação relativos as actividades conjuntas a realizar no quadro do presente Acordo. Os Planos Anuais de Implementação incluem o nome, âmbito, tipo, data, local, instituições executoras, aspectos financeiros e outros detalhes das actividades a serem realizadas.

3. A cooperação entre as Partes é reforçada através de visitas recíprocas a todos os níveis mencionados nos Planos Anuais de Implementação.

ARTIGO VI **(SEGURANÇA DE MATERIAL E INFORMAÇÃO CLASSIFICADA)**

1. Todas as informações classificadas, documentos, direitos de propriedade física e intelectual, bem como o material militar fornecido ou produzido nos termos do presente Acordo, é trocado utilizado e protegido para os seus próprios propósitos, de acordo com os Memorandos de Entendimento subsequentes e Protocolos a serem celebrados entre as Partes.

2. As Partes, em conformidade com as suas legislações nacionais, garantem a protecção da informação, documentos e todos os dados sobre os materiais e equipamentos trocados no âmbito da implementação do presente Acordo ou empenho das actividades conjuntas. Neste contexto, tomam as mesmas medidas necessárias para a protecção das suas informações classificadas do mesmo nível. As Partes dão classificação apropriada às informações trocadas, conforme ilustra a seguinte tabela:

Pelo Governo da República da Turquia		Pelo Governo da República de Angola
Çok Gizli	Top Secret	Muito Secreto
Gizli	Secret	Secreto
Özel	Confidential	Confidencial
Hizmete Özel	Restricted	Restrito
Tasnif Dışı	Unclassified	Não Classificado

3. A informação e material classificado não são divulgados, compartilhados ou transferidos a terceiro sem o consentimento prévio por escrito da Parte que os fornece.
4. A informação e o material classificado são trocados através de canais intergovernamentais ou outros canais aprovados pelas autoridades de segurança indicadas pelas Partes. O nível de classificação da informação é determinado pela Parte que fornece a informação.
5. As Partes são responsáveis pela protecção e prevenção da disseminação do nível de classificação das informações e materiais classificados trocados, mesmo após a rescisão do presente Acordo.
6. As Partes garantem a protecção efectiva dos direitos de propriedade intelectual, criados ou transferidos sob o presente Acordo, em conformidade com a legislação nacional e tratados internacionais dos quais são parte. No contexto do presente Acordo, a propriedade intelectual entendida como descrita no Artigo 2.º da Convenção que institui a Organização Mundial da Propriedade Intelectual, criada em Estocolmo, aos 14 de julho de 1967.
7. Se necessário, um Acordo separado de segurança sobre a transferência, uso e protecção da informação e material classificados trocados no âmbito do presente Acordo, é celebrado sob a responsabilidade de organismos autorizados para cada área de cooperação especificadas no Artigo III.
8. As informações obtidas durante a implementação das disposições do presente Acordo, não são utilizadas por nenhuma das Partes contra os interesses da outra Parte ou de terceiros.
9. As partes garantem que o acesso as informações e materiais classificados seja fornecido de acordo com as necessidades básicas conhecidas e o pessoal que tenha o credenciamento de segurança apropriado.
10. No caso em que as informações trocadas em termos de implementação do presente Acordo sejam inesperadamente divulgadas, a Parte que descobrir o facto informa à outra Parte da situação.

ARTIGO VII (ASSUNTOS LEGAIS)

1. O Pessoal Convidado e seus dependentes estão sujeitos à legislação e jurisdição nacionais da Parte receptora durante a sua permanência no território da Parte receptora, incluindo à entrada, permanência e saída. No caso onde a jurisdição da Parte receptora é aplicada e o veredito implicar uma penalização que não esteja contida na legislação da Parte que envia, um tipo de penalização contida na legislação de ambas as Partes é aplicada.
2. No caso de detenção ou prisão de qualquer das Pessoas convidadas, a Parte receptora deve prontamente informar a Parte que envia da situação.
3. No caso de qualquer das Pessoas convidadas enfrentarem uma investigação ou julgamento na Parte receptora, ele ou ela tem direito a toda protecção legal judicial do que aquela dada pelos cidadãos nacionais da Parte receptora.
4. As actividades das Pessoas Convidadas são canceladas se os mesmos violarem as leis da Parte receptora.
5. O Formandos Convidados deve obedecer às normas disciplinares nas unidades, comandos e instituições onde estiverem.

6. O Estudante convidado está sujeito a legislação nacional da Parte receptora para sanções disciplinares e o Pessoal Convidado à legislação nacional da Parte que envia. No entanto, as autoridades militares competentes da Parte receptora podem dar ordens ao Pessoal Convidado sob o seu comando, em conformidade com a missão.

7. O Pessoal sénior da Parte que envia está autorizado a aplicar medidas disciplinares ao pessoal da Parte que Envia de acordo com as disposições das suas respectivas leis de serviço militar e leis disciplinares.

8. As Pessoas Convidadas não devem envolver-se em nenhuma actividade política ou realizar quaisquer actividades contra a Parte receptora.

ARTIGO VIII (RECLAMAÇÃO E COMPENSAÇÃO)

1. A legislação nacional da Parte receptora é aplicada aos pedidos de indemnização de terceiros durante a implementação do presente Acordo.

2. As Partes não devem reclamar compensação entre si, por ferimentos ou morte do seu Formando Convidado, danos infligidos ou perdas individuais, bens e meio ambiente no decurso das actividades do presente "Acordo, excepto quando tal dano ou perda resultar de negligência grosseira ou má conduta intencional.

3. As partes determinam conjuntamente se tal situação é causada por negligência grave ou má conduta intencional.

ARTIGO IX QUESTÕES ADMINISTRATIVAS

1. As Pessoas convidadas não têm imunidades e privilégios diplomáticos.

2. Os Formandos Convidados estão sujeitos aos mesmos procedimentos administrativos que os seus congéneres da Parte receptora.

3. A Parte que envia reserva-se o direito de solicitar o regresso do seu pessoal quando julgar necessário. A Parte receptora pode solicitar à Parte que envia que retire ou substitua o seu pessoal sem dar explicações. Neste caso, a Parte receptora remete a Parte que envia através dos escritórios do Adido de Defesa, a sua solicitação por escrito em relação à substituição do pessoal. A Parte receptora toma as medidas necessárias, o mais rápido possível para o regresso do respectivo pessoal.

4. No caso de falecimento de qualquer das Pessoas Convidadas, a Parte informa a Parte que envia sobre a ocorrência e transporta seus restos mortais para o aeroporto internacional mais próximo no seu território e toma as medidas necessárias incluindo protecção médica até que o corpo seja trasladado.

5. As pessoas convidadas devem evitar as acções que possam prejudicar o meio ambiente, prestar a máxima atenção à prevenção da poluição ambiental e cumprir com os regulamentos da Parte receptora nesta matéria.

ARTIGO X (SERVIÇOS MÉDICOS)

1. O pessoal convidado e estudantes convidados deverão estar em boas condições de saúde para realizar qualquer actividade nos termos do presente acordo. A parte que recebe poderá solicitar um relatório medico a confirmar que estão em bom estado de saúde.

2. Os custos dos serviços de exames e tratamento dos Estudantes convidados são cobertos de acordo com a legislação Nacional da parte receptora, que deve cobrir os prêmios do seguro de saúde ou as despesas de saúde.

3. A parte receptora deve fornecer gratuitamente os serviços médicos de emergência e os serviços de cuidados dentários urgentes do Pessoal Convidado e seus Dependentes. As despesas dos exames e tratamentos médicos, com exceção dos serviços médicos de emergência e dos cuidados odontológicos urgentes do Pessoal Convidado e dos seus Dependentes, são cobertas por um seguro de saúde a ser contratado de acordo com a legislação Nacional da parte receptora.

4. A parte receptora pode fornecer gratuitamente ou em troca de pagamento os prêmios do seguro ou todos os custos do serviço de tratamento do Pessoal Convidado e dos seus Dependentes. Se a parte receptora decidir fornecer-los mediante pagamentos, os prêmios de seguros ou todos os custos do serviço de tratamento de Pessoal Convidado e dos seus Dependentes são cobertos pela parte remetente ou pelo Pessoal convidado.

ARTIGO XI (QUESTÕES FINANCEIRAS)

1. A Parte que envia é responsável pelo salário/subsídio, alojamento, embarque, transporte e outros direitos financeiros do Pessoal e estudantes convidados indicados para realizarem as actividades de cooperação na base do presente Acordo.

2. No entanto, em caso de solicitação pela parte que envia, a parte que recebe irá decidir se as questões seguintes serão ou não tidas em conta, assim como os termos do cumprimento dos mesmos para o Pessoal Convidado e Estudantes Convidados, afim de serem formados e treinados.

a. Para o Pessoal Visitante:

(1) Salários Mensais- (Os termo e montantes do Oficial participante do curso e Sargento, serão determinados em função da sua patente, bem como os termos e montantes do pessoal civil serão determinados em função do seu estatuto pela parte que recebe),

(2) Encargos com a Formação e a Educação (Estes encargos são pagos, subvencionados a custo zero),

(3) Indumentaria (Os detalhes da indumentaria serão determinados pela parte que recebe),

(4) Pagamento por turnos para médicos que recebem formação especializada.

b. Para os estudantes convidados:

(1) Embarque,

(2) Alojamento (Na acomodação ou instalação determinada pela parte receptora),

(3) Subsídio diário (Termos e Montantes determinados pela parte receptora),

(4) Custos de Formação e Educação (Mediante um custo, custo reduzido ou gratuito),

(5) Indumentaria (os detalhes serão determinados pela parte receptora),

(6) Salários pagos aos Estudantes do 6º ano do Faculdade de Medicina durante o estágio de formação.

3. Os cursos de língua Turca serão ministrados na República da Turquia (incluindo as aulas de preparação de língua durante a formação académica), e os cursos de língua Portuguesa serão ministrados na República de Angola, gratuitamente. Se o ensino das línguas oficiais, que é preparatório para formação militar, for ministrado dentro das fronteiras da parte que envia, será determinado pela parte receptora se será gratuito ou não. A formação que exija custos elevados (tais como Pilotagem, Mergulhadores, treino de torres para escape Livre etc.) pode ser ministrada a preço integral.

4. Os Estudantes Convidados e Pessoal Convidado, devem liquidar as suas dividas e a dos seus dependentes, quando deixarem definitivamente a parte receptora. Em caso de uma retirada de emergência, as dividas do Pessoal Convidado e dos seus dependentes, bem como, a dos estudantes Convidados, serão liquidadas pela parte que envia, de acordo com o documento a ser emitido pela parte receptora, indicando o montante da despesa e aprovado pela autoridade competente.

5. Os custos com o treino e formação serão pagos em dólares americanos pela parte que envia na conta bancária determinada pela autoridade competente da parte receptora dentro de 60 (sessenta) dias após a receção do documento que indica o valor do gasto e aprovado pela autoridade competente, no final de cada período de treino ou formação (os custos de 1 mês ou menos disso, serão pagos em dinheiro).

6. O Pessoal Convidado e os seus dependentes, bem como os estudantes Convidados, estão sujeitos a lei fiscal em vigor da parte receptora durante a sua entrada, estadia e partida.

7. A parte receptora determina o pagamento ou não dos serviços de transporte necessários para a realização da missão, prestados no seu território, de acordo com o princípio da reciprocidade e das capacidades da mesma.

ARTIGO XII (PROCEDIMENTOS ADUANEIROS E MIGRATÓRIOS)

1. O Pessoal convidado está sujeito aos regulamentos da Parte receptora sobre a residência e a viagem de estrangeiros no território da Parte receptora.

2. O Pessoal convidado está sujeito aos regulamentos aduaneiros e migratórios da Parte receptora durante a sua entrada e saída do país. Entretanto, a Parte receptora fornece todos os procedimentos administrativos possíveis no quadro da sua legislação.

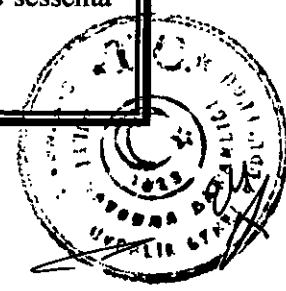
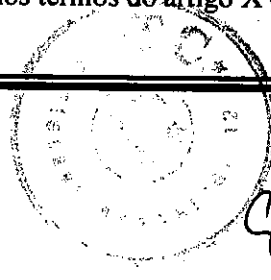
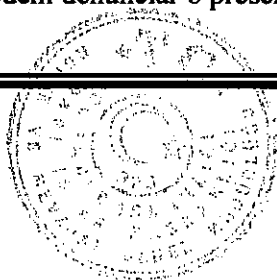
ARTIGO XIII (COMPROMISSOS DAS PARTES DECORRENTES DE OUTROS ACORDOS INTERNACIONAIS)

As disposições do presente Acordo não afectam os direitos e compromissos das Partes decorrentes de outros acordos internacionais e não são utilizadas contra os interesses da segurança e a integridade territorial de outros Estados.

ARTIGO XIV (RESOLUÇÃO DE LITÍGIOS)

1. Qualquer controvérsia decorrente da implementação ou de interpretação do presente Acordo é resolvida mediante consultas e negociações entre as Partes ao nível mais baixo possível e não é remetido a nenhum tribunal nacional, internacional ou a terceiros para a resolução.

2. Se a controvérsia não for resolvida dentro de 60 (sessenta) dias à data da ocorrência, as Partes iniciam negociações no prazo de 30 (trinta) dias. Não havendo solução após sessenta (60) dias, as Partes podem denunciar o presente Acordo nos termos do artigo XVIº.

**ARTIGO XV
(ALTERAÇÃO E REVISÃO)**

Ambas as Partes podem propor emendas ou revisões do presente Acordo por via diplomática, se for julgado necessário. As negociações iniciam dentro de 30 (trinta) dias a contar da data de recepção da proposta escrita. Se não for obtido nenhum resultado dentro de 60 (sessenta) dias, as Partes podem denunciar o presente Acordo em conformidade com o procedimento especificado no ARTIGO XVIº. As emendas ou revisões acordadas por escrito entram em vigor de acordo com os procedimentos estabelecidos no ARTIGO XVIIº que rege a entrada em vigor do presente Acordo.

**ARTIGO XVI
(VIGÊNCIA E DENÚNCIA)**

1. O presente Acordo permanece em vigor por um período de 5 (cinco) anos.
2. A não ser que uma das Partes notifique a outra por escrito, através de canais diplomáticos da sua intenção de denunciar o mesmo, o presente Acordo é prorrogado automaticamente por períodos sucessivos de 1 (um) ano.
3. As Partes podem notificar a sua intenção de denunciar o Acordo à outra Parte, por escrito, através de canais diplomáticos a qualquer momento. As notificações sobre a denúncia do Acordo produzirá efeito 90 (noventa) dias após a notificação.
4. A denúncia do presente Acordo não afecta os programas e actividades em curso.

**ARTIGO XVII
(RATIFICAÇÃO E ENTRADA EM VIGOR)**

O presente Acordo entra em vigor a data da recepção da última notificação escrita, pela qual as Partes notificam-se mutuamente, através de canais diplomáticos, sobre a conclusão dos procedimentos legais internos exigidos para a entrada em vigor do Acordo.

**ARTIGO XVIII
(TEXTO E ASSINATURA)**

O presente Acordo foi celebrado em Istambul, aos 18 de Agosto de 2021, em dois exemplares originais, cada um nas línguas turca, portuguesa e inglesa, sendo todos os textos igualmente autênticos. Em caso de divergência de interpretação, prevalece o texto em inglês.

**PELA PARTE DO GOVERNO DA
REPÚBLICA DA TURQUIA**

ASSINATURA:

NOME: HULUSİ AKAR

FUNÇÃO: MINISTRO DA DEFESA
NACIONAL

**PELO GOVERNO DA REPÚBLICA
DE ANGOLA**

ASSINATURA:

NOME: JOÃO ERNESTO DOS SANTOS

FUNÇÃO: MINISTRO DA DEFESA
NACIONAL E DOS
VETERANOS DA PÁTRIA

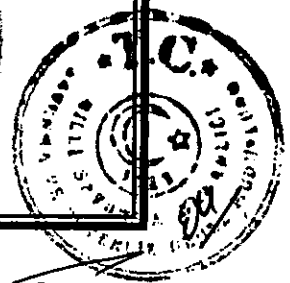
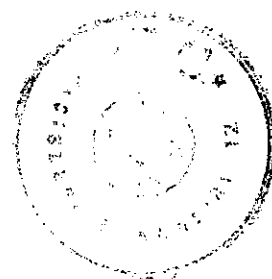
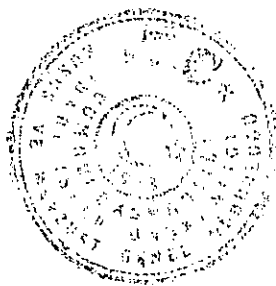
**FRAMEWORK AGREEMENT ON DEFENCE
AND MILITARY COOPERATION**

BETWEEN

**THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
TURKEY**

AND

**THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
ANGOLA**

**FRAMEWORK AGREEMENT ON DEFENCE AND MILITARY COOPERATION
BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ANGOLA**

PREAMBLE

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Angola (hereinafter referred to jointly as the "Parties" and separately as the "Party");

Remembering the Economic, Commercial and Technical Cooperation Agreement, between the Government of Republic of Turkey and the Government of the Republic of Angola, signed in Ankara on 22nd August 2008;

Confirming their commitment to the aims and principles of the Charter of the United Nations,

Emphasizing that cooperation in military fields on the basis of mutual respect for sovereignty and equality of both Parties shall contribute to the common interests and economic efficiency of the Parties,

Expressing the need for improving the existing friendly relations between the Parties on their national laws, international rules and agreements,

Have agreed upon the following:

**ARTICLE I
PURPOSE**

The purpose of this Agreement is to establish cooperation between the Parties in the fields specified in Article III, within the limits of their national law and international law.

**ARTICLE II
DEFINITIONS**

The terms used in this Agreement shall have the following meanings:

1. **"Sending Party"** means the Party sending personnel, material and equipment to the Receiving Party for the implementation of this Agreement,
2. **"Receiving Party"** means the Party hosting the personnel, material and equipment of the Sending Party in its territory for the implementation of this Agreement.
3. **"Guest Personnel"** means the military personnel or the civilian persons who are the members of armed forces and sent by one Party to the other Party for the implementation of this Agreement.
4. **"Guest Student"**; means the students sent by the Sending Party to be assigned to the Armed Forces of the Sending Party to receive training at the military schools of the Receiving Party or other educational institutions to be determined by the Receiving Party.
5. **"Dependents"** means the spouse and children of the Guest Personnel whom they are responsible for looking after in accordance with their respective national legislation.
6. **"Guest Trainee"** means the **"Guest Personnel"** and **"Guest Student"**.

7. **"Guest Persons"** means the **"Guest Personnel"**, **"Guest Student"** and **"Dependents"**.
8. **"Senior Personnel"** means the most senior person among the Guest Personnel authorized to supervise the activities of the military/civilian group sent within this Agreement and appointed in accordance with the national legislation of the Sending Party.
9. **"Grant"** means donation or transfer of a good or service free of charge.
10. **"Services"** means, in accordance with the Agreement between the Parties, provision of training, technical information, support, development, maintenance, repair, recovery, disposal, port and counselling support and allocation of ground, sea and air vehicles, equipment, weapons, buildings and estate on condition that the ownership is retained.
11. **"Logistic Support"** is the conjunction of means necessary for the materialisation of this Agreement that includes the sale, grant, exchange, allocation, hiring, technological transfer and licensing of supplies and services.
12. **"Classified Information and Material"**: means the official information, document and material that requires protection for national security. Therefore, it is regulated by the application of a national security classification. This information may be in oral, visual, magnetic or printed form, or in technological or device form including information subject to Intellectual Property Rights.

ARTICLE III FIELDS OF COOPERATION

This Agreement shall be applied in the following to the exchange of personnel, material, equipment, information and experience in the fields specified in this Article:

1. Military Training and education;
 - a. Training, education and courses at military schools, training and education centers or other educational institutions to be determined by the Receiving Party,
 - b. On-the-job training at military units, headquarters and institutions,
 - c. Mutual/unilateral exchange of Guest Personnel, Guest Student or training personnel between training and educational institutions,
 - d. Mutual contact visits and exchange of knowledge for the improvement of training and education.
2. Mutual participation in exercises/training or joint exercises actively or in an observer capacity,
3. Defence industry,
4. Military cooperation and contact visits between the Armed Forces,
5. The organizational structure of the Armed Forces, the structure and equipment of military units and personnel management,
6. Military intelligence,
7. Logistic cooperation,
8. Grant and logistic systems,
9. Military medical and health services,
10. Communications, electronics, information systems and cyber defence,

11. Operations other than war such as peacekeeping, humanitarian aid and counter-piracy operations,
12. Exchange of knowledge on military legal systems,
13. Mapping and hydrography,
14. Exchange of personnel for professional development,
15. Exchange of Guest Personnel, advisors and units,
16. Exchange of information and experience on military scientific and technological research areas,
17. Social, cultural activities and sports,
18. Training and exchange of information and experience on counter against mines and improvised explosive devices,
19. Training and exchange of information and experience within the scope of Natural Disaster Relief Operations,
20. Military history, archives, publication/publishing and museology.

ARTICLE IV FORMS OF COOPERATION

1. The Parties may carry out cooperation in the following ways:
 - a. Meetings and visits of the Ministers of Defence, Chiefs of General Staff and their deputies or other officials authorized by the Parties,
 - b. Exchange of experience between the experts of both Parties in various fields of activities,
 - c. Organizing training, education and courses at a cost, free of charge or at reduced cost in military units, headquarters and institutions,
 - d. Contacts between similar military institutions,
 - e. Organizing joint discussions, consultations, meetings, and participating in courses, symposiums and conferences,
 - f. Participating in military exercises including real firing exercises, participating in these military exercises as observers, conducting passing exercises (PASSEX), organizing joint exercises,
 - g. Port visits,
 - h. Exchange of information and training materials,
 - i. Donation, exchange, allocation, sale, hiring of the goods and services in the inventory of the Parties within the framework of the logistic cooperation or logistic support and their technological transfer and granting licence.
2. The activities to be conducted within the framework of logistic cooperation shall be carried out in accordance with third-party transfer restrictions arising from the agreements in effect that the parties have signed with other nations.
3. The material, technical information and documents exchanged in the form of grants or in return for payment, or those produced jointly by the Parties in accordance with this Agreement, other memoranda of understanding, protocols and arrangements shall not be transferred to a third country without prior mutual consent.

4. The Parties may conclude complementary memoranda of understanding, protocols and arrangements for the implementation of this Agreement in accordance with the ratification processes of the Parties under their national legislation and in conformity with the provisions of this Agreement.

5. The cooperation shall be carried out by taking into consideration the mutual interests and needs of the Parties and on the basis of reciprocity.

6. In the event that the material to be granted within this Agreement is discarded, the Receiving Party shall inform the Sending Party in written form.

ARTICLE V

COMPETENT AUTHORITIES AND ANNUAL IMPLEMENTATION PLANS

1. The competent authorities for the implementation of this Agreement are:

a. For the Government of the Republic of Turkey: The Ministry of National Defence of the Republic of Turkey

b. For the Government of the Republic of Angola: The Ministry of National Defence and Homeland Veterans of the Republic of Angola

2. The Parties shall prepare Annual Implementation Plans regarding joint activities for the implementation of this Agreement. The Annual Implementation Plans shall include the name, scope, type, date, place, executing institutions, financial aspects and other details of the activities to be carried out.

3. The cooperation between the Parties shall be strengthened through reciprocal visits at all levels mentioned in the Annual Implementation Plans.

ARTICLE VI

SECURITY OF CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. All classified information, documents, physical and intellectual property rights and the military material provided or produced under this Agreement shall be exchanged, used and protected for their own purposes according to the subsequent memoranda of understanding, protocols and arrangements to be concluded between the Parties.

2. The Parties, in accordance with their national legislation, shall ensure the protection of information, documents, and all data on the materials and equipment to be exchanged within the scope of the implementation of this Agreement or performance of the joint activities. In this context, they shall take the same measures as the ones necessary for the protection of their own classified information of the same level. The Parties shall give the exchanged information the appropriate classification level as shown in the table below.

For the Government of the Republic of Turkey		For the Government of the Republic of Angola
Çok Gizli	Top Secret	Muito Secreto
Gizli	Secret	Secreto
Özel	Confidential	Confidencial
Hizmete Özel	Restricted	Restrito
Tasnif Dışı	Unclassified	Não Classificado

3. The classified information and material shall not be disclosed to or shared with or transferred to a third party without prior written consent of the Party providing them.
4. The classified information and material shall only be exchanged through inter-governmental channels or other channels approved by the security authorities designated by the Parties. The classification level of the information shall be determined by the Party providing the information.
5. The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the release of the classification level of the exchanged classified information and material even after the termination of this Agreement.
6. The Parties shall ensure effective protection of the rights for intellectual property to be created or transferred under this Agreement in accordance with their national legislation and international treaties to which they are a party. In the context of this Agreement, intellectual property shall be understood as described in Article 2 of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization, done at Stockholm on 14 July 1967.
7. If deemed necessary, a separate security agreement on the transfer, usage and protection of the classified information and materials exchanged within this Agreement may be concluded under the responsibility of the bodies authorized for each of the cooperation areas specified in ARTICLE III.
8. The information obtained during the implementation of the provisions of this Agreement shall not be used by either Party against the interests of the other Party or any third Party.
9. The Parties shall ensure that access to the classified information and materials is given according to need-to-know basis and to the personnel having appropriate security clearance.
10. In the event that the information exchanged in terms of implementing this Agreement is unexpectedly disclosed, the Party discovering the fact shall inform the other Party of the situation.

ARTICLE VII LEGAL MATTERS

1. Guest Persons shall be subject to the national legislation and jurisdiction of the Receiving Party during their presence in the territory of the Receiving Party, including entry, stay and exit. In cases where the jurisdiction of the Receiving Party is applied and the verdict itself entails a penalty which is not contained in the legislation of the Sending Party, a type of penalty which is contained in the legislation of both Parties shall be applied.
2. In the event that any of Guest Persons are detained or arrested, the Receiving Party shall promptly inform the Sending Party of the situation.
3. In the event that any of the Guest Persons faces a legal investigation or trial in the Receiving Party, he or she shall be entitled to all generally accepted legal protection which shall be no less than the one enjoyed by the nationals of the Receiving Party.
4. The activities of the Guest Persons may be terminated if they violate the laws of the Receiving Party.
5. Guest Trainee shall obey the disciplinary rules in the units, headquarters and institutions they are assigned to.

6. Guest Students shall be subject to the national legislations of the Receiving Party for disciplinary penalties and the Guest Personnel to the national legislations of the Sending Party. However, the competent military authorities of the Receiving Party may give orders to the Guest Personnel under their command as required by the duty.

7. Senior Personnel of the Sending Party shall be authorized to apply disciplinary measures on Sending Party personnel in accordance with the provisions of their respective military service laws and disciplinary laws.

8. Guest Persons shall not engage in any political activity or conduct any activities against the Receiving Party.

ARTICLE VIII COMPENSATION CLAIMS

1. The national legislation of the Receiving Party shall be applied to the compensation claims of the third party during the implementation of this Agreement.

2. The Parties shall not claim compensation from each other for the injury or death of their Guest Trainee or for the damages/losses inflicted on individuals, goods and environment in the course of the performance of the activities under this Agreement except where such damage or loss resulted from gross negligence or intentional misconduct.

3. The Parties shall jointly determine whether such a situation has arisen out of gross negligence or intentional misconduct or not.

ARTICLE IX ADMINISTRATIVE MATTERS

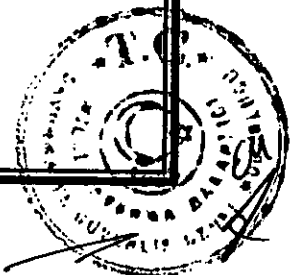
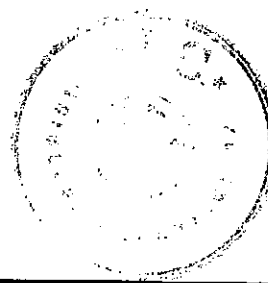
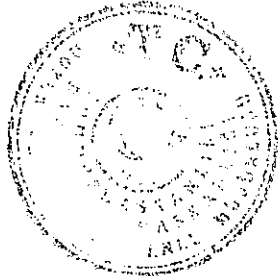
1. Guest Persons shall not have any diplomatic immunities and privileges.

2. Guest Trainee shall be subject to the same administrative procedures as their counterparts in the Receiving Party.

3. The Sending Party shall reserve its right to call back its personnel when it deems necessary. The Receiving Party may request the Sending Party to withdraw or replace its personnel without giving any reason. In this case, the Receiving Party shall send the Sending Party through the offices of military attaché only its written request regarding the replacement of the personnel. The Receiving Party shall take the necessary measures as soon as possible for the return of the related personnel.

4. In the event that any of the Guest Persons dies, the Receiving Party shall inform the Sending Party of the situation, transport the deceased to the nearest international airport within its territory and take other necessary measures including medical protection until the body is transferred.

5. Guest Persons shall avoid the actions that may harm the environment, pay utmost attention to the prevention of environmental pollution and shall comply with the regulations of the Receiving Party in this matter.

ARTICLE X HEALTH SERVICES

1. The Guest Personnel and the Guest Students shall be in good health condition to perform any activity under this Agreement. The Receiving Party may request a medical report certifying that they are medically in good condition.
2. The costs of the examination and treatment services of the Guest Students shall be covered according to the national legislation of the Receiving Party. The Receiving Party shall cover the health insurance premiums or health expenses of the Guest Students.
3. The Receiving Party shall provide free of charge the emergency medical services and urgent dental care services of the Guest Personnel and their Dependents. The expenses of the medical examination and treatment, except for emergency medical services and urgent dental care of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by a health insurance to be bought according to the national legislation of the Receiving Party.
4. The Receiving Party may provide free of charge or in return for payment the insurance premiums or all treatment service costs of the Guest Personnel and their Dependents. If the Receiving Party decides to provide them in return for payment, the insurance premiums or all treatment service costs of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by the Sending Party or the Guest Personnel.

ARTICLE XI FINANCIAL MATTERS

1. The Sending Party shall be responsible for the salary/allowance, lodging, boarding, transportation and other financial rights of the Guest Personnel and Guest Students assigned to conduct the cooperation activities under this Agreement.
2. However, if requested by the Sending Party, the Receiving Party shall decide, whether the following matters will be met or not, and the terms of meeting them for the Guest Personnel and Guest Students assigned for training and education purposes.
 - a. For Guest Personnel:
 - (1) Monthly salary (The terms and amounts of the course-participant officer and NCOs shall be determined in accordance with their ranks and the terms and amounts of the civilian personnel shall be determined in accordance with their status by the Receiving Party),
 - (2) Training and Education costs (At a cost, reduced cost or free of charge),
 - (3) Dress (Details shall be determined by the Receiving Party),
 - (4) Shift pay for doctors receiving speciality training.
 - b. For the Guest Students:
 - (1) Boarding,
 - (2) Lodging (In the guesthouse or facility determined by the Receiving Party),
 - (3) Daily allowance (Terms and amount determined by the Receiving Party),
 - (4) Training and Education Costs (At a cost, reduced cost or free of charge),
 - (5) Dress (Details shall be determined by the Receiving Party),
 - (6) Wages paid to the 6th-class students of the Medical Faculty during the internship training.

3. Turkish language courses to be provided in the Republic of Turkey (including language preparatory classes during academic education) and Portuguese language courses to be provided in the Republic of Angola shall be free of charge. If the official language education, which is preparatory for military training, is provided within the borders of the Sending Party, it will be determined by the Receiving Party whether it will be free or not. Training requiring high costs (such as flight training, diver training, free escape tower training, etc.) could be provided at full price.

4. The Guest Student and Guest Personnel shall clear their own debts and those of their Dependents' when they leave the Receiving Party permanently. In case of an emergency withdrawal, the debts of the Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be paid by the Sending Party according to the document to be issued by the Receiving Party indicating the amount of expense and approved by the relevant authority.

5. Training and education costs shall be paid in U.S. Dollar by the Sending Party to the bank account determined by the competent authority of the Receiving Party within 60 (sixty) days following the receipt of the document indicating the amount of expense and approved by the relevant authority at the end of every training and education period (the costs of one month or shorter training shall be paid in cash).

6. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the tax law effective in the Receiving Party during their entry, stay and departure.

7. Transportation services that are necessary to conduct the mission in Receiving Party territory is to be determined as either free of charge or charging a fee by the Receiving Party in accordance with the principle of reciprocity and the capabilities of the Receiving Party.

ARTICLE XII CUSTOMS AND PASSPORT PROCEDURES

1. The Guest Persons shall be subject to the regulations of the Receiving Party regarding the residence and travel of foreigners in the territory of the Receiving Party.

2. The Guest Persons shall be subject to the customs and passport regulations of the Receiving Party during their entry into and exit from its country. However, the Receiving Party shall provide all possible administrative facilities within the framework of its legislation.

ARTICLE XIII COMMITMENTS OF THE PARTIES ARISING FROM OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

The provisions of this Agreement shall not affect the rights and commitments of the Parties arising from other international agreements and shall not be used against the interests, security and territorial integrity of other States.

ARTICLE XIV SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Any dispute arising from the implementation or interpretation of this Agreement shall be settled by consultations and negotiations between the Parties at the possible lowest level and shall not be referred to any national or international tribunal or to any third party for the settlement.

2. If the dispute is not resolved within 60 (sixty) days from the date of occurrence, the Parties shall begin negotiations within 30 (thirty) days. If no solution is achieved within the following 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in ARTICLE XVI.

**ARTICLE XV
AMENDMENT AND REVIEW**

Either Party may propose amendment or review of this Agreement through diplomatic channels, if deemed necessary. Negotiations shall start within 30 (thirty) days from the date of the receipt of the written proposal. If no result is obtained within 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in ARTICLE XVI. Agreed written amendments or revisions shall enter into force in accordance with the procedures set forth in ARTICLE XVII governing the entry into force of this Agreement.

**ARTICLE XVI
DURATION AND TERMINATION**

1. This Agreement shall remain in force for a period of 5 (five) years.
2. Unless one of the Parties notifies the other Party in writing through diplomatic channels of its intention to terminate it, this Agreement shall be extended automatically for successive periods of 1 (one) year.
3. Either Party may notify its intention to terminate the Agreement to the other Party in writing through diplomatic channels at any time. Notifications on termination of the Agreement shall be effective 90 (ninety) days after the notification is made.
4. The termination of this Agreement shall not affect the ongoing programs and activities.

**ARTICLE XVII
RATIFICATION AND ENTRY INTO FORCE**

This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the Agreement.

**ARTICLE XVIII
TEXT AND SIGNATURE**

This Agreement was done in İstanbul on 18./02./2021, in two original copies in Turkish, Portuguese and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF TURKEY**

SIGNATURE:

NAME : HULUSİ AKAR

**TITLE : MINISTER OF NATIONAL
DEFENCE**

**ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF ANGOLA**

SIGNATURE:

NAME : JOÃO ERNESTO DOS SANTOS

**TITLE : MINISTER OF NATIONAL
DEFENCE AND HOMELAND
VETERANS**

